

15. obljetnica hrvatske normizacije, mjeriteljstva i akreditacije

Ove se godine obilježava 15. obljetnica normizacije, mjeriteljstva i akreditacije u Republici Hrvatskoj, povezanih i međusobno zavisnih djelatnosti, koje su se od 1992. godine obavljale u sklopu Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo (DZNM). Danas se ove djelatnosti obavljaju u sklopu tri samostalne ustanove – Hrvatskoga zavoda za norme (HZN), Hrvatske akreditacijske agencije (HAA) i Državnog zavoda za mjeriteljstvo (DZM) s ciljem razvoja cjelovite tehničke infrastrukture u Republici Hrvatskoj.

Svečani skup obilježavanja 15. obljetnice hrvatske normizacije, akreditacije i mjeriteljstva održan je 14. prosinca 2007. godine u Ulici grada Vukovara 78 u Zagrebu.

Proteklih petnaest godina ostat će obilježeno donošenjem važnih zakona i pravilnika, izdavanjem prvih hrvatskih norma, otvaranjem prvih nacionalnih laboratorija, proglašavanjem državnih etalona, dodjelom prvih ovlasnica (danas potvrda o akreditaciji), homologacijom vozila, stvaranjem normoteke, okupljanjem naših uglednih znanstvenika i stručnjaka, povezivanjem s međunarodnim i europskim institucijama i mnogim drugim aktivnostima. Tvrtke i državna uprava upotrebljavaju normizaciju, mjeriteljstvo, ocjenu sukladnosti i akreditaciju da bi poboljšale proizvodnju, zdravlje, zaštitu potrošača, okoliš, sigurnost i kvalitetu. Njihovom djelotvornom primjenom podupire se održivi razvoj i društvena dobrobit te olakšava međunarodna trgovina.

svakoj je zemlji za postizanje svojih društvenih ciljeva potrebna dobra infrastruktura. Na najnižoj razini to znači osiguranje dovoljno čiste vode i krova nad glavom, odgovarajuće prometne povezanosti i osiguravanje zdravstvene zaštite te dostupnoga obrazovnog sustava. Osim tih osnovnih elemenata, sva društva žele iskoristiti i sve prednosti međunarodne trgovine.

Kao rezultat toga raste svijest o potrebi za raspravom o infrastrukturama u kontekstu globalne gospodarske učinkovitosti i tržišnog pristupa za robe i usluge. Tu nastupaju normizacija mjeriteljstvo, ocjena sukladnosti i akreditacija. Oni su čvrsto povezani i međusobno zavisni stupovi znanja za razvoj tehničke infrastrukture, a time i za održiv razvoj i puno sudjelovanje u međunarodnoj trgovini. Mjeriteljstvo i etaloni osiguravaju osnovu za točna mjerenja, čija se prihvaćena tehnička svojstva zatim mogu zapisati u međunarodnim normama, a one se pak mogu upotrebljavati kao osnova za ocjenu sukladnosti i akreditaciju kao nezavisnu ocjenu i potvrdu stručno tehničke osposobljenosti.

Hrvatski zavod za norme, Hrvatska akreditacijska agencija i Državni zavod za mjeriteljstvo, kao dijelovi institucijske infrastrukture surađuju na zajedničkim temama i projektima i nakon formalnog razdvajanja. Zajedničkim obilježavanjem 15. obljetnice pozivaju na suradnju dosadašnje stručne suradnike i sve stručne osobe i institucije koje mogu pridonijeti njihovomu daljnjem radu, podizanju znanja i informiranosti na dobrobit struke i cijeloga društva.

Hrvatski zavod za normizaciju, TO 28 Bez kvoruma

U nekim člancima prethodnih brojeva ovog časopisa, pisali smo kritički o HZN i TO 28. Istina je da još uvijek postoje neprimjerene reakcije na kritičko pisanje u javnim medijima, makar to pisanje bilo opravdano. Ako se netko drzne pisati o nečemu što zaslužuje kritiku, onaj koga se to tiče, sam se prepoznaje, pa ponekad reagira, doživljavajući kritiku osobno, tj. kao napad na njega i svu njegovu rodbinu. Ako nekome nešto ne ide u prilog, odmah se raspituje o nacionalnoj, stranačkoj, sektaškoj ili ovisničkoj pripadnosti autora kritike. Jer, po nekima, kao da još uvijek samo partija smije kritizirati, a ne pojedinac. Autor ovog teksta nikada nije imao ograničenje bilo kojeg oblika i ne želi pripadati niti jednoj od spomenutih skupina. Možda se samo naviruje i izražava bunt. Istina je da svakome pohvale gode, ali i da nas ukazivanje na nepravilnosti i kritike pokreću. U ovom članku autor će nastojati obazrivijim izražavanjem pisati o HZN i TO 28. Ipak, nismo sigurni koliko će to čitatelju uljepšati sliku.

Svim ovim napisima pokušavamo pomoći da ovo tijelo TO 28 proradi, analiziranjem uzroka i posljedica nemogućnosti osiguranja kvoruma na sjednicama TO 28. Iznijet ćemo samo činjenice, bez zaključaka, a na čitatelju je da sam stvori sliku i odabere okvir za nju.

Dakle, 25. sjednica TO 28 sazvana je za 16. studenoga 2007. g. u zgradi HZN. Pozivu se odazvalo petnaestak pozvanih pojedinaca koji su se dragovoljno prijavili za rad u TO 28, na dobrobit šire društvene zajednice i radne sredine koju predstavljaju, te zbog osobnog zadovoljstva u pomaganju stručnim znanjem u radu tijela državne institucije. Do sada je registrirano deset članova TO 28 (pravni subjekti). Iako se odazvalo petnaestak pojedinaca, to nije bio dovoljan broj predstavnika za natpolovičnu većinu, tj. nije bilo kvoruma.

Ipak, da ne bi došli uzalud, prisutni su održali formalno radni sastanak, raspravljajući o nekim pitanjima iz predloženog dnevnog reda sjednice, s namjerom bolje učinkovitosti na sljedećoj sjednici, nadajmo se, s kvorumom. Zanimljivo je da se pojedinci nisu opravdali za nedolazak, čime bi sazivaču sjednice HZN-u omogućili odabir narednog povoljnog termina za kvorum. Naime, na sastanak su došli i ljudi i izvan Zagreba, ostavivši svoje druge radne obveze na čekanju, a jedni te isti se nisu odazvali na sjednice u više navrata. Unatoč dragovoljstvu učlanjenja, ono povlači za sobom i određene obveze. Namjerno ili ne, u svakom slučaju nemarno, jer neodazivanje sjednicama blokira rad TO 28. Te bi pojedince trebalo demokratski pozvati na izjašnjavanje žele li raditi ili ne. Sljedećim neodzivom trebalo bi ih sukladno pravilniku isključiti iz TO 28 kako bi odbor mogao djelovati, jer najviše trpe oni redoviti i korektni članovi. Toleriranjem navedenog nekorektnog ponašanja pojedinaca vrijedni članovi, pravi dragovoljci, izgubit će volju za rad, što se ne bi smjelo dopustiti.

Hrvatski zavod za normizaciju, TO 28 S kvorumom

Ipak, dogodilo se da je održan 25. sastanak TO 28, Naftni proizvodi i maziva, 10. prosinca 2007., točno u podne, u prostorijama HZN. Zašto ipak? Zato, jer su se predstavnici članica TO 28 konačno odazvali u dovoljnom broju za potreban kvorum, što nije bio slučaj i 16. studenoga 2007.

Nakon prihvaćanja dnevnog reda, prihvaćen je i zapisnik s prethodnog sastanka, s određenim izmjenama, kao posljedica prigovora na taj zapisnik. Prigovor se odnosio na konstataciju da HZN neće upućivati u daljnju proceduru jednu od normi zbog spornog izraza *namješavanje*, s kojim se ne slaže lektorica. HZN je prihvatio prigovor. Bravo, i konačno, nakon dugog natezanja, razumna gesta koja omogućava nastavak rada TO 28 i daje nadu za bolju suradnju. U ovom slučaju ne radi se ni o kakvom pobjedniku u jednom od dvoje. Pobijedio je razum i pragmatičnost.

Prihvaćen je prijedlog dvadesetak europskih, međunarodnih i drugih stranih norma za prihvaćanje u izvorniku. Hrvatske norme HRN EN 228 i HRN EN 590 sadrže tzv. Nacionalne dodatke, u kojima je sadržano i označavanje uređaja za prodaju goriva. Učinjene su potrebne izmjene u odnosu na prethodna izdanja norma, koje su usklađene s Uredbom o kakvoći tekućih naftnih goriva, zbog promjene asortimana motornih goriva.

Od ožujka 2007. TO 28 nije imao predsjednika, jer je prethodni predsjednik gosp. Miroslav Jednačak podnio ostavku. Hvala mu na dosadašnjem zalaganju i svemu učinjenom za dobrobit ovog odbora. Tek na ovom sastanku prihvaćen je prijedlog o imenovanju predsjednice TO 28, gđe. Nede Marčec Rahelić.

Priredio Zlatko Posavec